

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.п.н. Николай Стоянов Колишев

на дисертационен труд на тема „Технологии за развитие на творческите умения на учениците от прогимназиален етап в обучението по музика” с автор Мая Иванова Йорданова, представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по музика

I. Творческа биография.

Мая Иванова Йорданова е завършила магистърска степен по „Педагогика на обучението по музика“ в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, гр.Пловдив, магистърска степен по „Обучение по математика в училище“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и магистърска степен по „Финанси“ във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Научните ѝ интереси са насочени към проблемите на музикалното образование, развитието на творческите умения на учениците в прогимназиален етап и възможностите за прилагане на иновативни педагогически модели и дигитални технологии в учебния процес. Автор е на научни публикации и доклади, представяни на национални и международни форуми, като тази научна активност допринася за осмислянето на педагогическата практика в теоретичен контекст и за формирането на ясна изследователска позиция.

От 2016 г. работи като учител по музика, а от 2018 г. е част от екипа на ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив. Паралелно с педагогическата си дейност развива активна художествено-творческа практика като хормайстор и диригент. От 2025 г. е диригент на Дамски хор „Тримонциум“ – Пловдив, с утвърдена концертна дейност и отличия от престижни национални и международни конкурси.

За постижения в професионалната си дейност през 2023 г. е удостоена с отличие – грамота и награда „Млад учител“ от Община Пловдив.

II. Обща характеристика на дисертационния труд.

Дисертационният труд се състои от три глави, увод и заключение. В първата глава се систематизира теоретичната информация за творчеството на личността, характеризират се музикалните способности и познавателната активност на учениците, анализира се значението на основните музикални дейности за развитието на творческите способности на учениците. Във втората глава се аргументира значението на основни подходи за развитие на творческите умения на учениците. В рамките на методиката и организацията на изследването, на които е посветена третата глава, е представена подробно и експерименталната методика. Тук е извършен и анализът на изследователските резултати, доказващи ефективността на експерименталната методика.

Достоинствата на дисертационният труд могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Коректно са формулирани методологическите характеристики на изследването (обект, предмет, цел, задачи, хипотеза), което позволява на автора да очертае точно границите на изследването и да постигне логична връзка между отделните негови части.
2. Разработена е дидактически обоснована методика за развитие на творческите умения на учениците в прогимназиален етап на образование, включваща STEAM интеграция, проектно-базирани дейности, използване на елементи на изкуствен интелект, междупредметни връзки и съвременни образователни технологии и платформи (с. 135 от дисертацията).
3. Ефективността на методиката за развитие на творческите умения на учениците е убедително доказана чрез експеримент, организиран и проведен в съответствие с изискванията за провеждане на емпиричните педагогически изследвания. Експериментът съчетава в себе си характеристиките на два типа експеримент, а именно „контролна – експериментална група“ и „вход – изход“. Той е осъществен въз основа на коректно формулирани показатели като креативно мислене, музикална изразност, инициативност и готовност за участие в творчески задачи, а също така точност, оригиналност, динамична интерпретация и взаимодействие между участниците. Резултатите от изследването са анализирани задълбочено, като в достатъчна степен доказват възможностите на разработената методика за развитие на творческите способности на учениците.

III. Оценка на научните приноси.

От гледна точка на науката педагогика, която представлявам, като особено важни бих посочил следните научни приноси:

1. Разработена е ефективна методика за развитие на творческите умения на учениците, включваща изключително разнообразни методи, похвати, техники, подходи, част от които ще посочим в качеството им на основни:
 - Разработване на учебното съдържание по музика чрез интеграция между STEAM подход и проектно-базираното обучение, при което акцентът се поставя върху активната роля на ученика като изследовател, интерпретатор и артист, а не единствено като приемател на учебното съдържание.
 - Реализация на STEAM проект на тема „Основни групи музикални инструменти“ в интеграция с учебно съдържание по математика. Фокусът на този проект е върху формиране на умения за работа в екип, комуникация, решаване на проблеми и вземане на самостоятелни решения.
 - Проектно-базирано обучение, посветено на Родопската фолклорна област,

организирано чрез екипни дейности в пет тематични области, а именно родопски песни, характерни танци, традиционни народни инструменти, културно-исторически контекст на Родопите и изявени фолклорни изпълнители.

- Проектно-базирана симулация „Коледен кръг на света“ с междупредметен и межкултурен характер, насочена към развиване на творчески, комуникативни и социални умения у учениците, както и към обогатяване на музикалното съдържание чрез културна осъзнатост. Подготовката за симулацията включва използване от учениците на образователни платформи и изкуствен интелект за генериране на идеи и текстове, които впоследствие валидират чрез проверка на достоверността и консултации с преподавателя.
- Провеждане на интердисциплинарен урок, осъществяващ интеграция между музика, български език и литература и история и цивилизации. Урокът е съществена част от експерименталната методика със своята насоченост към формиране на ценностно, емоционално и гражданско отношение на учениците към делото на българските възрожденци, останали в историята като пример за творци на национални ценности.

Наред с основните методи и похвати дълго могат да бъдат изброяване редица оригинални методически решения като изработване на музикални инструменти от отпадъчни материали, драматизации, сценично представяне на продукти от дейност, визуални постери с вградени QR кодове, регистриране на впечатленията на интерактивна онлайн дъска, изготвяне на дигитални портрети на композитори и много други, в това число и чисто музикални методически идеи.

2. Разработени са авторски инструменти за диагностика и оценка на творческата изява на учениците, основани на обективни критерии и показатели, които дават възможност за проследяване на индивидуалния напредък в музикалното обучение. Такива са творческите задачи за установяване на творческия потенциал на учениците и анкетата „Какъв е Вашият творчески потенциал?“, както и компетентно разработените дидактически тестове.

IV. Заключение.

В заключение мога да заявя, че **оценявам положително** методическата стойност и иновативност на експерименталния модел за развитие на творческите умения на учениците в обучението по музика, изследователската коректност на проведения експеримент, както и образователната и научната ценност на труда като цяло. Научните приноси на дисертацията са на равнище, което отговаря напълно на законовите изисквания за присъждане на Мая Йорданова образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по музика).

проф. д.п.н. Николай Колишев

